NORAKSTS
Lieta Nr.A420468911
A04689-11/20

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2011.gada 28.novembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese I.Višķere,

piedaloties pieteicējas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Rīgas psihoneiroloģisko slimnieku rehabilitācija" pārstāvjiem *N.S.* un *J.S.* un atbildētāja Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes valsts akciju sabiedrības „Privatizācijas aģentūra" pārstāvei *L.Ā.* un Veselības ministrijas pārstāvjiem *M.A.* un *R.O.*,

pamatojoties uz pieteicējas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Rīgas psihoneiroloģisko slimnieku rehabilitācija" pieteikumu, atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu par pienākuma uzlikšanu VAS „Privatizācijas aģentūra" un Veselības ministrijai veikt nepieciešamās darbības, lai pieteicēja varētu privatizēt pieteicējai piederošajām ēkām */adrese/*, Rīgā, funkcionāli piesaistāmo zemesgabala daļu (1/43 domājamo daļu no valstij piederošā zemesgabala */adrese/*, Rīgā).

Aprakstošā daļa

[1] SIA „Rīgas psihoneiroloģisko slimnieku rehabilitācija" ir nodibināta, privatizējot valsts uzņēmumu „Rīgas psihoneiroloģisko slimnieku rehabilitācija" (privatizācijas process uzsākts 2002.gadā, pabeigts 2006.gadā). Vienlaikus ar valsts uzņēmuma privatizāciju pieteicēja ieguvusi arī īpašuma tiesības uz ražošanas ēku (liters 74, kadastra apzīmējums */kadastra apzīmējums)*) un garāžu ēku (kadastra apzīmējums */kadastra apzīmējums/*) */adrese/*, Rīgā. Īpašuma tiesības uz šīm ēkām pieteicējai nostiprinātas zemesgrāmatā ar zemesgrāmatu tiesneša 2010.gada 3.novembra lēmumu.

Pieteicējai piederošās ēkas atrodas uz zemesgabala, kas pieder Latvijas valstij Veselības ministrijas personā un ir Veselības ministrijas valdījumā (zemesgabala adrese ir */adrese/*, Rīgā, zemesgabala kadastra Nr.*/kadastra numurs/*) (turpmāk arī – strīdus zemesgabals). Uz attiecīgā zemesgabala kopumā atrodas 36 ēkas, tostarp arī pieteicējai piederošās ēkas. Pārējās ēkas pieder valstij Veselības ministrijas personā.

[2] 2006.gada 28.aprīlī pieteicēja Privatizācijas aģentūrā iesniedza privatizācijas ierosinājumu par pieteicējai piederošajām ēkām piesaistāmās strīdus zemesgabala daļas privatizāciju. Proti, ar šo ierosinājumu pieteicēja izteica vēlēšanos privatizēt to daļu no valstij piederošā zemesgabala */adrese/*, Rīgā, kas atrodas zem pieteicējai piederošajām ēkām un ir nepieciešams šo ēku uzturēšanai un izmantošanai.

[3] Ar Privatizācijas aģentūra valdes priekšsēdētāja 2006.gada 18.maija vēstuli Nr.1.17/4801 pieteicēja tika informēta, ka tās iesniegums par zemesgabala privatizāciju ir saņemts un reģistrēts. Vienlaikus Privatizācijas aģentūra lūgusi pieteicēju iesniegt tai piederošo ēku uzturēšanai funkcionāli nepieciešamo zemesgabalu plānus, kā arī vienošanos ar Labklājības ministriju par privatizējamā zemesgabala domājamo daļu noteikšanu (tolaik attiecīgais zemesgabals vēl bija Labklājības ministrijas valdījumā). Pieteicēja, izpildot Privatizācijas aģentūras norādes, nodrošināja, ka tika izstrādāts zemes ierīcības projekts, nosakot pieteicējas ēkām piesaistāmo zemesgabala lielumu gan faktiski, gan domājamās daļās. Tomēr vienošanos ar Labklājības ministriju un pēc tam Veselības ministriju par attiecīgā zemesgabala privatizējamās daļas nodalīšanu pieteicējai joprojām nav izdevies panākt.

Kopš 2006.gada pieteicējas, Veselības ministrijas un VAS"Privatizācijas aģentūras" savstarpējā sarkstē meklēti risinājumi tam, vai un kā iespējams nodalīt daļu zemesgabala */adrese/*,

Rīgā, lai pieteicēja to varētu privatizēt [sk. izvērstu notikumu norises izsklāstu un analīzi tiesas 2011.gada 25.marta lēmumā par procesuālā termiņa atjaunošanu pieteicējas pieteikuma iesniegšanai tiesā (*lietas 2.-7.lapa*)].

[4] 2011.gada 21.februārī pieteicēja vērsās tiesā ar pieteikumu par pienākuma uzlikšanu VAS „Privatizācijas aģentūra" veikt nepieciešamās darbības saistībā ar pieteicējas 2006.gada 28.aprīļa privatizācijas ierosinājumu par pieteicējai piederošajām ēkām */adrese/*, Rīgā, piesaistītā zemesgabala privatizāciju (privatizējamā objekta 1/43 domājamo daļu pārņemšanu VAS „Privatizācijas aģentūra" valdījumā).

Pieteikums pamatots ar šādiem argumentiem.

[4.1] Pieteicēja no savas puses stingri ievēroja un izpildīja visus iestāžu dotos norādījumus.

[4.2] VAS „Privatizācijas aģentūra" nav izpildījusi likumā noteikto, proti, nav pieņēmusi lēmumu par privatizācijas procesa uzsākšanu un nav pārņēmusi privatizējamā zemesgabala Rīgā, */adrese/* (zemes kadastra Nr.*/kadastra numurs/*) 1/43 domājamās daļas, tādējādi faktiski atstājot bez virzības pieteicējas privatizācijas ierosinājumu. Līdz ar to VAS „Privatizācijas aģentūra" ir pārkāpusi likumu un faktiski nepilda tai deleģēto valsts funkciju saistībā ar privatizācijas procesa organizāciju.

[4.3] VAS „Privatizācijas aģentūra" ir ignorējusi apstākli, ka likums nav devis tiesības Veselības ministrijai faktiski atteikt zemesgabalu privatizāciju. Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma 6.panta piektā daļa noteic, ka tikai Ministru kabinets var pieņemt lēmumu par atteikumu nodot privatizācijai valsts īpašuma objektu.

[4.4] Privatizācijas procesa gaitā attiecībā uz pieteicēju ir pārkāpti Administratīvā procesa likumā noteiktie principi. Proti, Administratīvā procesa likuma 5.pantā noteiktais privātpersonu tiesību un tiesisko interešu aizstāvības princips, Administratīvā procesa likuma 7.pantā noteiktais, ka iestādes rīcībai jāatbilst tiesību normām, un Administratīvā procesa likuma 10.pantā noteiktais, ka privātpersona var paļauties, ka iestādes rīcība ir tiesiska un konsekventa.

[5] 2011.gada 20.aprīlī tiesā saņemts VAS „Privatizācijas aģentūra" rakstveida paskaidrojums (*72.-77.lietas lapa*), kurā VAS „Privatizācijas aģentūra" norādījusi, ka pieteikumu neatzīst un lūdz tiesu to noraidīt.

VAS „Privatizācijas aģentūra" paskaidrojumā norādījusi, ka tā nevilcināja un nevarēja ietekmēt privatizācijas procesa ātrāku gaitu, jo valsts zemesgabala tiesiskais valdītājs –Veselības ministrija vilcinājās ar lēmuma pieņemšanu, neveica nepieciešamās darbības, lai pēc iespējas ātrāk sekmētu tiesiskās noteiktības iestāšanos konkrētajā gadījumā.

Tāpat VAS „Privatizācijas aģentūra" norādījusi, ka strīda būtība nav par pienākuma uzlikšanu VAS „Privatizācijas aģentūra" veikt nepieciešamās darbības saistībā ar pieteicējai piederošajām ēkām */adrese/*, Rīgā, piesaistītā zemesgabala privatizāciju (privatizējamā objekta 1/43 domājamo daļu pārņemšanu VAS „Privatizācijas aģentūra" valdījumā). Normatīvie akti neparedz, ka VAS „Privatizācijas aģentūra" piespiedu kārtā, vienpusēji ir tiesīga pārņemt no tiesiskā valdītāja, kas šajā gadījumā ir Veselības ministrija, privatizējamo zemesgabalu, neņemot vērā tos apstākļus, kurus par iemeslu privatizācijas procesa kavēšanai min Veselības ministrija. VAS „Privatizācijas aģentūra" uzskata, ka šīs lietas ietvaros būtu vērtējams, vai Veselības ministrijas faktiskā rīcība kopš 2006.gada, risinot zemesgabala daļas privatizācijas jautājumu, ir bijusi pamatota un tiesiska.

[6] 2011.gada 30.maijā tiesā saņemts Veselības ministrijas rakstveida paskaidrojums (*111.-113.lietas lapa*), kurā Veselības ministrija norādījusi, ka pieteikumu neatzīst un lūdz tiesu to noraidīt.

No Veselības ministrijas paskaidrojumiem izriet turpmāk minētais.

[6.1] Veselības ministrija no savas puses ir centusies risināt ar pieteicējas iesniegto privatizācijas ierosinājumu saistīto jautājumu, tostarp ir meklētas iespējas apmainīt pieteicējai piederošās ēkas */adrese/*, Rīgā, pret citu īpašumu, kā arī ir izvērtētas iespējas konkrēto nekustamo

īpašumu sadalīt.

2010.gada 15.oktobrī no Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas tika saņemta vēstule, kurā norādīts, ka nekustamais īpašums (nekustamā īpašuma kadastra Nr. */kadastra numurs/*) */adrese/*, Rīgā ir valsts nozīmes piemineklis ,,Slimnīcas apbūve" (valsts aizsardzības Nr.6679) un Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija neatbalsta jebkādas zemesgabala */adrese/*, Rīgā nodalīšanas ieceres.

[6.2] Atbilstoši Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas 2010.gada 15.oktobra vēstulei Nr.12/2654, ņemot vērā, ka valsts nekustamais īpašums ir valsts nozīmes kultūras piemineklis ,,Slimnīcas apbūve" un Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija neatbalsta jebkādas zemesgabala */adrese/*, Rīgā nodalīšanas ieceres, līdz ar to izpildās likuma ,,Par kultūras pieminekļu aizsardzību" 8.panta otrās daļas noteikumi, kas paredz, ka aizliegts atsavināt viena kultūras pieminekļa vai pieminekļu kompleksa atsevišķas daļas, kā arī sadalīt zemi, ja tādējādi tiek apdraudēta kultūras pieminekļa saglabāšana.

Ņemot vērā, ka zemesgabala */adrese/*, Rīgā sadalīšana ir tiesiski neiespējama, tad faktiski nav iespējams nodot citas personas valdījumā zemesgabala */adrese/*, Rīgā 1/43 domājamās daļas, jo zemesgabals */adrese/*, Rīgā ietilpst vienotajā valsts nekustamajā īpašumā (nekustamā īpašuma kadastra Nr. */kadastra numurs/*), kas atrodas */adrese/*, Rīgā, un sastāv no zemes vienības (zemes vienības kadastra apzīmējums */kadastra numurs/*) 76 155 m^2 platībā un uz tā esošajām ēkām. Saskaņā ar Civillikuma 968.pantu visi šajā nekustamajā īpašumā ietilpstošie nekustamā īpašuma objekti (zeme un ēkas) veido vienotu nekustamo īpašumu, līdz ar to domājamās daļas nav nosakāmas vienotā īpašuma atsevišķai sastāvdaļai – zemesgabalam.

[6.3] Veselības ministrija ir pieteikusi un 2011.gada 21.aprīlī valsts sekretāru sanāksmē ir izsludināts Ministru kabineta rīkojuma projekts ,,Par atteikumu nodot privatizācijai daļu no nekustamā īpašuma */adrese/*, Rīgā" (vss-392) (publiski pieejams: http://www.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?dateFrom=2010-05-20&dateTo=2011-05-20&text=vss 392&org=0&area=0&type=0). Proti, ir iniciēts jautājums par to, ka konkrētā nekustamā īpašuma daļas nodošana privatizācijai ir jāatsaka, jo konkrētais nekustamais īpašums nepieciešams valstij publisku funkciju veikšanai. Lēmumu šajā sakarā Ministru kabinets vēl nav pieņēmis.

[6.4] Pieteicēja nav izmantojusi Ministru kabineta 2007.gada 30.oktobra noteikumos Nr.735 ,,Noteikumi par valsts vai pašvaldības zemes nomu" piešķirtās tiesības un nav vērsusies Veselības ministrijā ar pieteikumu par zemes nomas līguma noslēgšanu, kā arī nav prasījusi sava nekustamā īpašumu uzturēšanai nepieciešamā zemesgabala daļas piešķiršanu lietošanā, tajā pašā laikā pieteicējai nav liegta iespēja izmantot tās ēku (būvju) īpašumam pieguļošo zemi.

[7] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvji uzturēja pieteikumu, pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem. Pieteicējas pārstāvji norādīja, ka pieteicēja neuzstāj uz strīdus zemesgabala faktisku sadali reālās daļās, bet gan prasa iespēju privatizēt attiecīgā zemesgabala domājamās daļas. Pieteicējas ieskatā, nav objektīvu šķēršļu strīdus zemesgabala sadalei domājamās daļās.

[8] Veselības ministrijas pārstāvis tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz paskaidrojumā norādītajiem argumentiem, un uzsvēra, ka konkrētajā gadījumā pieteicējai nav atzīstamas tiesības uz zemesgabala domājamo daļu privatizāciju, jo zemesgabala sadalīšana nav tiesiski iespējama.

VAS ,,Privatizācijas aģentūra" pārstāve tiesas sēdē norādīja, ka no Privatizācijas aģentūras puses pieteicējas privatizācijas ierosinājuma izlemšanas ietvaros nav pieļauti nekādi pārkāpumi.

Motīvu daļa

[9] Konkrētajā gadījumā pieteicēja ir vērsusies tiesā ar mērķi panākt, ka pieteicējai tiek nodota privatizēšanai daļa strīdus zemesgabala, kā pieteicēja to ir lūgusi savā 2006.gada 28.aprīļa privatizācijas ierosinājumā. Proti, pieteicēja sākotnēji bija vērsusies iestādē ar iesniegumu (privatizācijas ieorisnājumu) par tiesisko attiecību nodibināšanu (tiesību privatizēt konkrēto objektu piešķiršanu) un, nepanākot prasītās tiesiskās sekas valsts pārvaldes ietvaros, ir vērsusies

tiesā.

[10] Kā tika atzīts jau lēmumā par pieteicējas pieteikuma atstāšanu bez virzības, kā arī lēmumā par pieteicējas nokavētā procesuālā termiņa atjaunošanu, no privatizācijas procesu regulējošajām tiesību normām izriet, ka privatizācijas ierosinājumam bija jābūt izlemtam noteiktā termiņā (ja pēc privatizācijas ierosinājuma tiek pieņemts atsevišķs lēmums par objekta nodošanu privatizācijai, tad ne vēlāk kā četru mēnešu laikā no privatizācijas ierosinājuma saņemšanas, savukārt, ja privatizācijas ierosinājums tiek izlemts ar konkludentām darbībām, Privatizācijas aģentūrai pārņemot privatizējamo objektu savā valdījumā – divu nedēļu laikā vai citā iespējami ātrā, saprātīgā termiņā no privatizācijas ierosinājuma saņemšanas (Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma 6. un 7.pants un likuma ,,Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" 66.panta trešā daļa un 67.pants) (*sk. tiesas 2011.gada 28.februāra šajā lietā pieņemtā lēmuma par pieteikuma atstāšanu bez virzības 5.-9.punktu (lietas 43., 44.lapa), kā arī Administratīvās apgabaltiesas 2006.gada 30.novembra sprieduma lietā Nr.42327905 2.1. un 9.punktu*).

Konkrētajā gadījumā pieteicējas privatizācijas ierosinājums tika iesniegts 2006.gada 28.aprīlī. Sešu mēnešu laikā nekāds lēmums par pieteicējas privatizācijas ierosinājumu netika pieņemts un netika arī veiktas likumā paredzētās nepieciešamās darbības, lai privatizācijas procesu uzsāktu bez īpaša lēmuma par prasītā zemesgabala nodošanu privatizācijai, proti, privatizējamais objekts (strīdus zemesgabala domājamās daļas) netika nodots Privatizācijas aģentūras valdījumā un līdz ar to netika uzsākta attiecīgā objekta privatizācija. Konkrēts lēmums (ne labvēlīgs, ne nelabvēlīgs, ne atsevišķa procesuāla dokumenta veidā, ne ar konkludentām darbībām) attiecībā uz pieteicējas privatizācijas ierosinājumu nav pieņemts līdz pat šai dienai.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka valsts nav nodrošinājusi pieteicējas privatizācijas iesnieguma izskatīšanu pēc būtības, proti, pieteicēja no valsts nav saņēmusi atbildi pēc būtības uz savu privatizācijas ierosinājumu (rakstveidā vai ar konkludentām darbībām pieņemtu lēmumu par prasītā zemesgabala nodošanu privatizācijai un privatizācijas procesa uzsākšanu vai attiecīgu atteikumu). Šādos gadījumos, kad likumā noteiktā termiņā valsts nav nodrošinājusi personas iesnieguma par tiesību piešķiršanu izskatīšanu, personai ir tiesības vērsties tiesā (kā konkrētajā gadījumā ir rīkojusies arī pieteicēja) [*sk. tiesas 2011.gada 28.februāra šajā lietā pieņemtā lēmuma par pieteikuma atstāšanu bez virzības 10.punktu* (*lietas 44.lapa*)]. Respektīvi, šādā gadījumā personas prasījumu par tiesību pieškiršanu pēc būtības izlemj tiesa.

Līdz ar to tiesai, izskatot konkrēto lietu, jāizšķir jautājums, vai pieteicējai ir tiesības privatizēt daļu no strīdus zemesgabala. Turklāt, kā konsekventi atzīts administratīvo tiesu judikatūrā, šādā gadījumā, kad personas prasījums ir tiesību piešķiršana, tiesa pati pārbauda, vai personai objektīvi no tiesību normām izriet tiesības uz prasīto ,,labumu" vai ne, neatkarīgi no tā, ar ko savu nostāju ir pamatojusi iestāde (*sk., piemēram, Senāta 2007.gada 12.aprīļa sprieduma SKA-118/2007 10.punktu, 2008.gada 10.aprīļa sprieduma SKA-100/2008 7.punktu*).

[11] Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma (turpmāk – Privatizācijas pabeigšanas likums) 4.panta pirmā daļa noteic, ka valstij piederošu apbūvētu zemesgabalu nodod privatizācijai un privatizē saskaņā ar likumu ,,Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" (turpmāk – Privatizācijas likumu), ja šajā likumā nav noteikts citādi.

Atbilstoši Privatizācijas likuma I daļā sniegtajam apbūvēta zemesgabala skaidrojumam, kā arī 60.panta pirmās daļas 2.punktam, ja uz zemesgabala atrodas ēkas vai būves, tad tas ir apbūvēts zemesgabals un privatizācijai nododams kā atsevišķs apbūvēts zemesgabals.

Privatizācijas pabeigšanas likuma 5.panta otrās daļas 1.punkts noteic, ka saskaņā ar Privatizācijas likuma 65.panta pirmo daļu apbūvēta zemesgabala privatizācijas ierosinājumu ir tiesīga iesniegt persona, kuras īpašuma tiesības uz ēkām (būvēm), kas atrodas uz šā zemesgabala, ir nostiprinātas zemesgrāmatā.

Procesa dalībnieku starpā nav strīda par to, ka pieteicējai ir īpašuma tiesības uz divām ēkām, kas atrodas uz strīdus zemesgabala */adrese/*, Rīgā, un ka pieteicējas īpašuma tiesības ir

nostiprinātas zemesgrāmatā. Tādējādi atbilstoši iepriekš minētajām tiesību normām pieteicējai bija tiesības ierosināt zemesgabala, uz kura atrodas tai piederošās ēkas, privatizāciju, kā arī atbilstoši Privatizācijas likuma 64.pantam un likuma „Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 29.pantam tai būtu atzīstamas pirmpirkuma tiesības uz zemesgabalu, *uz kuras atrodas attiecīgais objekts*.

[12] Kā izriet no atbildētājas pusē pieaicināto iestāžu pārstāvju sniegtajiem paskaidrojumiem, iestādes arī nenoliedz, ka gadījumā, ja būtu pieļaujama pieteicējas prasītā objekta privatizācija, pieteicējai būtu atzīstamas pirmpirkuma tiesības. Respektīvi, iestāžu ieskatā, pirmpirkuma tiesību kritērijs konkrētajā gadījumā nav šķērslis pieteicējas privatizācijas ierosinājuma apmierināšanai. Iestāžu ieskatā, pieteicējai nav piešķiramas tiesības privatizēt daļu strīdus zemesgabala cita iemesla dēļ, proti, tāpēc, ka saskaņā ar speciālajām tiesību normām konkrēto nekustamo īpašumu nevar tiesiki sadalīt.

Veselības ministrijas pārstāvji kā iespējamu argumentu atteikumam nodot privatizācijai pieteicējas prasītās zemesgabala daļas ir norādījuši arī to, ka pastāv iespēja, ka valsts atzīst strīdus zemesgabalu par nepieciešamu publisko funkciju veikšanai. Proti, Veselības ministrija ir iesniegusi Ministru kabinetam lēmuma projektu, ar kuru tiktu nolemts atteikt nodot strīdus zemesgabala daļu privatizācijai sakarā ar to, ka tas nepieciešams valsts funkciju nodrošināšanai. Ministru kabinets konkrēto jautājumu gan vēl nav izlēmis. Šajā sakarā tiesa norāda, ka, tās ieskatā, iespējams Ministru kabineta lēmums par zemesgabala nepieciešamību publisku funkciju veikšanai nevar būt šķērslis strīdus zemesgabala privatizācijai. Turklāt konkrētajā gadījumā ir apšaubāms, vai Ministru kabinetam vispār ir tiesības vēl par šo jautājumu lemt. Kā jau minēts, pieteicēja privatizācijas ierosinājumu iesniedza jau 2006.gada 28.aprīlī, līdz ar to saskaņā ar tiesību normām Ministru kabinetam bija jāizvērtē zemesgabala nepieciešamība publiskām vajadzībām un jāpieņem lēmums par privatizācijas atteikumu ne vēlāk kā *četru mēnešu* laikā no dienas, kad privatizācijas ierosinājums saņemts (Privatizācijas pabeigšanas likuma 6.panta pirmā, otrā un trešā daļa). Šobrīd ir pagājuši jau vairāk kā *pieci gadi* no pieteicējas privatizācijas ierosinājuma saņemšanas dienas. Tiesas ieskatā, šādos apstākļos, ja valsts nav izmantojusi savas tiesības atteikt zemesgabala privatizāciju publisku funkciju nodrošināšanas dēļ, tad uzskatāms, ka valsts ir atteikusies no savām tiesībām atteikt zemesgabala privatizāciju attiecīgā iemesla dēļ. Turklāt, iepazinusies ar lietas materiāliem, tiesa nekonstatē, ka zemesgabala izmantošanas ziņā šobrīd kaut kas būtu mainījies salīdzinājumā ar 2006.gadu. Arī Veselības ministrijas pārstāvji nav norādījuši apsvērumus, kuru dēļ 2006.gadā strīdus zemesgabala iespējami privatizējamā daļa nebūtu bijusi vajadzīga valsts funkciju nodrošināšanai, bet tagad ir. Līdz ar to, tiesas ieskatā, pieteicēju prasītās strīdus zemesgabala daļas iespējama izmantošana publiskām vajadzībām nevar būt arguments pieteicējai nelabvēlīgam lēmumam šajā lietā.

[13] Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka pieteicējas prasījuma apmierināšanai izšķirošais jautājums ir tas, vai ir pieļaujams nodalīt un nodot privatziācijai daļu no strīdus zemesgabala.

[14] Attiecībā uz strīdus zemesgabala reālas sadales neiespējamību iestāžu pārstāvji ir norādījuši uz to, ka strīdus zemesgabals ar visām uz tā esošajām ēkām ir kultūras piemineklis un saskaņā ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas sniegto atzinumu tā sadale nav pieļaujama.

Likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību" 8.panta otrā daļa noteic, ka aizliegts sadalīt zemi, uz kuras atrodas kultūras pieminekļu komplekss, ja tādējādi tiek apdraudēta kultūras pieminekļa saglabāšana. Tiesas ieskatā, no konkrētās tiesību normas izriet, ka zemesgabala sadales nepieļaujamībai nav nepieciešams konstatēt, ka sadales rezultātā kultūras pieminekļa aizsardzība un saglabāšana tiek reāli traucēta (kultūras piemineklis tiek iznīcināts); pietiek ar to, ja sadales rezultātā radītā situācija pieļauj kultūras pieminekļa aizsardzības interešu apdraudējumu.

Konkrētajā gadījumā nekustamajam īpašumam */adrese/*, Rīgā, ir piešķirts valsts nozīmes kultūras pieminekļa statuss (kultūras piemineklis „Slimnīcas apbūve) (*123.lietas lapa*).

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija saistībā ar strīdus zemesgabalu ir

norādījusi, ka, tās ieskatā, konkrētā īpašuma, tostarp arī zemes, sadale nav pieļaujama, jo tā negatīvi ietekmētu konkrētā kultūras pieminekļa aizsardzības intereses. Inspekcija ir norādījusi, ka konkrētajā gadījumā kultūras piemineklis ir viss komplekss kopumā, proti, viss uz strīdus zemesgabala esošais ēku kopums. Strīdus zemesgabala sadale nozīmētu to, ka tiktu zaudēts kultūras piemineklis kā vienots teritoriāls ansamblis un radītu iespējamu situāciju, ka viena zemesgabala atdalītā daļa tiek nožogota, tādējādi padarot neiespējamu vienotu un līdzsvarotu teritorijas attīstību un pazeminot valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa kultūrvēsturiskās vērtības līmeni, tostarp negatīvi ietekmējot vienotu ansambļa vizuālo uztveri (*sk. 123.lietas lapa*).

Tiesa, izvērtējusi Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas viedokli, piekrīt, ka strīdus zemesgabala reāla sadale varētu negatīvi ietekmēt konkrētā valsts kultūras pieminekļa kā vienota kompleksa aizsardzību, jo, kā to pamatoti norādījusi inspekcija, tādējādi rastos situācija, kad vienotā kompleksa ietvaros ir nodalīts zemesgabals, kura uzturēšana nenotiek vienoti ar pārējo kultūras pieminekļa kompleksu, līdz ar to būtu apgrūtināta konceptuāli vienota šī kompleksa apsaimniekošana un tā kultūrvēsturiskās vērtības saglabāšana. Tiesas ieskatā, šāda kultūras pieminekļa uzturēšanai ir būtiski, lai zeme, uz kuras tas atrodas, nebūtu sadalīta, proti, lai komplekss nesastāvētu no atsevišķiem, iespējams, pat ar žogu nodalītiem zemesgabaliem un lai kultūras pieminekļa uzturēšana notiktu pēc vieniem un tiem pašiem principiem (koncepcijas). Līdz ar to tiesa uzskata, ka attiecībā uz konkrēto strīdus zemesgabalu ir attiecināma likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību" 8.panta otrā daļa.

Tiesas sēdē arī pieteicēja norādīja, ka neprasa zemesgabala reālu sadali, bet gan vēlas privatizēt strīdus zemesgabala domājamās daļas (*sk. tiesas sēdes protokolu – 146., 147.lietas lapa*).

Ievērojot iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka atbildētājs pamatoti atzinis, ka strīdus zemesgabala reāla sadale konkrētajā gadījumā nav pieļaujama.

[15] Izvērtējot jautājumu par to, vai ir pieļaujama strīdus zemesgabala sadale domājamās daļās, tiesa norāda turpmāk minēto.

[16] Kā atzinis Augstākās tiesas Senāts, publiskai personai piederoša zemesgabala sadalīšana domājamās daļās privatizēšanas nolūkā nav izslēgta. Proti, Senāts ir atzinis, ka var būt gadījumi, kad ir nepieciešams vai ir iespējams privatizēt tikai domājamo daļu, nevis visu zemesgabalu. Kā piemēru šādai situācijai Senāts ir norādījis situāciju, ja zemes reformas laikā ir izveidojies attiecīgi valsts vai pašvaldības un privātpersonas kopīpašums uz zemesgabalu, tad valsts vai pašvaldība var nodot privatizācijai tikai tai piederošo zemesgabala domājamo daļu. Vai arī, ja uz valstij vai pašvaldībai piederoša zemesgabala atrodas ēkas, kas ir vairāku privātpersonu kopīpašumā, tad privatizējama katram kopīpašniekam piekrītošā zemesgabala domājamā daļa (*sk. Senāta 2010.gada 16.aprīļa kopsēdē taisītā sprieduma SKA-54/2010 9.punktu*).

No minētajām Senāta atziņām izriet, ka privatizācijas objekts var būt arī zemesgabala domājamā daļa, ja no attiecīgā zemesgabala tādu ir iespējams nodalīt.

[17] Konkrētajā gadījumā turpmāk izklāstīto apsvērumu dēļ, tiesas ieskatā, strīdus zemesgabalu atrauti no valstij piederošajām ēkām, kas uz tā atrodas, nevar sadalīt domājamās daļās.

Kā jau minēts, pieteicējai piederošās ēkas atrodas uz valstij piederoša zemesgabala, uz kura atrodas vēl citas ēkas, kas arī pieder valstij.

Iepazinusies ar publiski pieejamo informāciju datorizētajā zemesgrāmatā, tiesa konstatē, ka strīdus zemesgabals kopā ar valstij piederošajām ēkām, kas uz tā atrodas, ir ierakstīts Zemesgrāmatā **kā vienots nekustamais īpašums** uz valsts vārda Veselības ministrijas personā (Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījums Nr.3793, kadastra numurs */kadastra numurs/*). Arī Ministru kabineta 2006.gada 23.maija rīkojumā Nr.370 (kas bija par pamatu īpašuma tiesību uz konkrēto nekustamo īpašumu nostiprināšanai Veselības ministrijas personā) norādīts, ka Veselības ministrijai tiek nodots valdījumā valstij piederošais nekustamais īpašums */adrese/*, Rīgā, ko veido zemesgabals **un** uz tā esošās būves (minētā rīkojuma 1.3.apakšpunkts).

No minētā izriet, ka valstij piederošais strīdus zemesgabals kopā ar valstij piederošajām uz tā esošajām ēkām veido vienotu nekustamo īpašumu, un šāda situācija atbilst Civillikuma 968.pantā nostiprinātajam zemes-ēku nedalāmības principam. Tas savukārt nozīmē, ka gadījumā, ja šis īpašums tiktu dalīts domājamās daļās, tad šīs domājamās daļas būtu daļas no visa īpašuma kopumā, nevis tikai no īpašuma daļas – zemesgabala. Proti, situācijā, kad īpašumu veido gan ēkas, gan zeme, nav iespējams īpašumu sadalīt tāda veida domājamās daļās, kas attiektos tikai uz zemi. Tāda ir domājamo daļu būtība, proti, faktiski nesadalot īpašumu, dot tiesības uz šo īpašumu (nevis kādu reālu šā īpašuma daļu) vairākām personām, katrai attiecīgā apjomā (domājamā daļā) (Civillikuma 878.pants).

Tādējādi domājamās daļas tikai no strīdus zemesgabala būtu iespējams noteikt vienīgi tad, ja šis strīdus zemesgabals pats par sevi būtu atsevišķs nekustamais īpašums, proti, ja šo valstij piederošo zemesgabalu un uz tā esošās valstij piederošās ēkas vispirms nodalītu kā atsevišķus nekustamos īpašumus (kas būtu pretrunā Civillikuma 968.pantam un līdz ar to nebūtu pieļaujams).

[18] Ievērojot minēto, secināms, ka domājamās daļas no valstij piederošā nekustamā īpašuma */adrese/*, Rīgā, ietvertu attiecīgu daļu gan no zemesgabala, gan no ēkām, proti, domājamo daļu īpašniekam būtu īpašuma tiesības gan uz attiecīgu zemes daļu, gan uz attiecīgu daļu no visām šajā nekustamajā īpašumā ietilpstošajām ēkām. Tomēr par šāda veida īpašuma privatizāciju konkrētajā gadījumā nav runa. Proti, pieteicēja konkrētajā gadījumā nav iniciējusi valstij piederošās */adrese/*, Rīgā, esošās zemes **un ēku** domājamās daļas privatizāciju. Pieteicēja konkrētajā gadījumā ir iesniegusi privatizācijas ierosinājumu kā ēku īpašniece attiecībā uz savām ēkām piesaistāmo zemesgabalu, proti, pieteicēja ir vēlējusies privatizēt daļu zemes, nevis daļu zemes un ēku (*sk. arī pieteicējas pārstāvja teikto tiesas sēdē – tiesas sēdes protokols 147.lietas lapa*).

Līdz ar to tiesa uzskata, ka pieteicējas privatizācijas ierosinājuma kontekstā nav tiesiska pamata pieteicējai atzīt tiesības privatizēt daļu no valstij piederošajām ēkām, kas atrodas uz strīdus zemesgabala. Savukārt zemesgabals */adrese/*, Rīgā, atsevišķi no ēkām, kas uz tā atrodas, nav aplūkojams. Tādējādi konkrētajā gadījumā tāds objekts, kādu pieteicējai varētu būt tiesības privatizēt, nepastāv, un to nav arī iespējams tiesiski izveidot (nav iespējams kā atsevišķu privatizējamu objektu nodalīt domājamās daļas tikai no strīdus zemesgabala).

Ņemot vērā, ka pieteicējas prasītais privatizējamais objekts (domājamās daļas no strīdus zemesgabala) nav tiesiski izveidojams, tiesa uzskata, ka pieteicējas privatizācijas ierosinājuma apmierināšanai ir objektīvi tiesiski šķēršļi (Civillikuma 968.pants, kas liedz sadalīt valstij piederošo nekustamo īpašumu atsevišķos nekustamos īpašumos, lai tādējādi varētu noteikt domājamo daļu tikai no zemes). Līdz ar to uz konkrēto situāciju būtu attiecināms Privatizācijas pabeigšanas likuma 7.panta 2.[1]daļas regulējums, proti, šajā normā ietvertais nosacījums, ka gadījumā, ja valstij piederošs vai piekrītošs apbūvēts zemesgabals saskaņā ar citiem likumiem nav privatizējams, attiecīgā zemes gabala nodošana privatizācijai ir atsakāma. Lai arī šajā tiesību normā vienlaikus norādīts, ka atteikums šādā gadījumā jāpieņem Privatizācijas aģentūrai turklāt divu mēnešu laikā no privatizācijas ierosinājuma saņemšanas dienas, tiesas ieskatā, primārais mērķis likumdevējam ir bijis noteikt, ka var būt arī gadījumi, kad tiesiski šķēršļi privatizācijas ierosinājuma apmierināšanai var izrietēt arī no citu likumu, ne tikai privatizācijas jautājumus regulējošo likumu normām.

Tas savukārt nozīmē, ka pieteicējas privatizācijas ierosinājums pēc būtības būtu noraidāms, jo pieteicējai nevar nodot privatizācijai pieteicējas lūgto objektu. Šādos apstākļos tiesa uzskata, ka pieteicējas prasījums tiesai uzlikt VAS „Privatizācijas aģentūra" un Veselības ministrijai pienākumu veikt nepieciešamās darbības, lai pieteicēja varētu privatizēt pieteicējai piederošajām ēkām */adrese/*, Rīgā, funkcionāli piesaistāmo zemesgabala daļu (1/43 domājamo daļu no valstij piederošā zemesgabala */adrese/*, Rīgā), ir noraidāms.

Vienlaikus tiesa atzīst, ka līdz ar to nav arī pamata noteikt ierobežojumus atbildētājam līdz sprieduma spēkā stāšanās dienai rīkoties ar tam piederošo nekustamo īpašumu */adrese/*, Rīgā.

[19] Papildus *(obiter dictum)* tiesa norāda, ka, lai arī konkrētajā gadījumā nav pamata

apmierināt pieteicējas pieteikumu par pienākuma uzlikšanu atbildētājam nodrošināt pieteicējai iespēju privatizēt pieteicējai piederošajām ēkām */adrese/*, Rīgā, funkcionāli piesaistāmo zemesgabala daļu, tas nenozīmē, ka iestādes šajā administratīvajā procesā ir rīkojušās tiesiski.

Privatizācijas ierosinājums ir iesniegums, ar kuru tiek uzsākts administratīvais process. Likumdevējs ir noteicis konkrētu termiņu, kādā valstij ir jānodrošina privatizācijas ierosinājuma izskatīšana un kādā persona var rēķināties, ka tā saņems lēmumu pēc būtības. Konkrētajā gadījumā valsts nav nodrošinājusi pieteicējas privatizācijas ierosinājuma izskatīšanu pēc būtības *vairāk kā piecus gadus*, ko atbildētāja pārstāvji tiesas sēdē arī nenoliedza. Tiesas ieskatā, šāda valsts rīcība ir vērtējama kā būtisks procesuāls pārkāpums. Iemesli, kuru dēļ nav iespējama valstij piederošā īpašuma */adrese/*, Rīgā, sadale, pastāvēja jau tolaik, kad pieteicēja attiecīgo privatizācijas ierosinājumu iesniedza, respektīvi, pieteicējas privatizācijas ierosinājuma izlemšanai būtiskie faktiskie vai tiesiskie apstākļi šajā laikā nav mainījušies (jau tolaik bija zināms gan tas, ka attiecīgajam nekustamajam īpašumam ir valsts kultūras pieminekļa statuss, gan tas, ka valstij piederošā zeme un ēkas veido vienotu nekustamo īpašumu). Tas nozīmē, ka nav saskatāmi objektīvi šķēršļi, kas būtu kavējuši iestādes pieņemt lēmumu par pieteicējas privatizācijas ierosinājumu (proti, atteikumu) savlaicīgi. Tiesa arī nepiekrīt VAS "Privatizācijas aģentūra" nostājai, ka šāda situācija izveidojusies tikai un vienīgi Veselības ministrijas dēļ. Tiesas ieskatā, to, ka konkrētais valstij piederošais nekustamais īpašums ir vienots nekustamais īpašums, varēja konstatēt jau pati VAS "Privatizācijas aģentūra" (līdz ar to konstatējot arī to, ka domājamās daļās strīdus zemesgabala sadale nav iespējama). Līdz ar to tiesa uzskata, ka konkrētajā gadījumā abas atbildētāja pusē pieaicinātās iestādes kopumā ir pieļāvušas situāciju, kad ilgstoši netika izlemts pieteicējas privatizācijas ierosinājums.

Vienlaikus, izvērtējusi pieteicējas pieteikumu, tiesa konstatē, ka pieteicējas mērķis, vēršoties ar pieteikumu tiesā, ir bijis panākt iespēju privatizēt sevi interesējošo objektu, nevis panākt, ka tiesa ar spriedumu konstatē iestādes rīcības prettiesiskumu. Proti, pieteicēja nav lūgusi atsevišķi konstatēt to, vai iestādes ir pieļāvušas procesuālu pārkāpumu. Tā kā saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 249.pantu tiesa taisa spriedumu par pieteicēja norādīto pieteikuma priekšmetu, nepārsniedzot prasījuma robežas, tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumnā tai nav pamata konstatēt iestāžu pieļauto procesuālu pārkāpumu sprieduma rezolutīvajā daļā. Tomēr, ņemot vērā, ka pārkāpums ir acīmredzams, tiesa pēc savas iniciatīvas uzskatīja par nepieciešamu uz šo pārkāpumu norādīt sprieduma motīvu daļā.

Rezolutīvā daļa

Ievērojot minēto un pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251. un 254.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Rīgas psihoneiroloģisko slimnieku rehabilitācija" pieteikumu par pienākuma uzlikšanu VAS „Privatizācijas aģentūra" un Veselības ministrijai veikt nepieciešamās darbības, lai pieteicēja varētu privatizēt pieteicējai piederošajām ēkām */adrese/*, Rīgā, funkcionāli piesaistāmo zemesgabala daļu (1/43 domājamo daļu no valstij piederošā zemesgabala */adrese/*, Rīgā).

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā 20 dienu laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese (paraksts) I.Višķere

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas tiesnese

I.Višķere
Rīgā, 2011.gada 28.novembrī